

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

ΠΑΓΚΥΠΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2010

Μάθημα: Ιστορία

Ημερομηνία και ώρα εξέτασης: Πέμπτη, 3 Ιουνίου 2010
07:30 – 10:30

1. Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται από **έξι (6)** σελίδες και **τρία (3)** μέρη.
2. Να απαντηθούν **ΟΛΕΣ** οι ερωτήσεις και των τριών (3) μερών.

ΜΕΡΟΣ Α΄

(20 μονάδες)

- A1.** Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι σωστό ή λάθος, γράφοντας στο τετράδιο εξέτασής σας τη λέξη «**σωστό**» ή «**λάθος**», δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:
- α. Πρωταγωνιστής του Συνεδρίου της Βιέννης ήταν ο καγκελάριος Βίσμαρκ.
 - β. Οι «καρμπονάροι» ήταν ριζοσπάστες και προωθούσαν ριζικές πολιτικές μεταρρυθμίσεις και αβασίλευτο πολίτευμα.
 - γ. Ο Ιωάννης Καποδίστριας αποδέχτηκε την αρχηγία της Φιλικής Εταιρείας.
 - δ. Το «Ανατολικό Ζήτημα» προκλήθηκε από τη βαθμιαία υποχώρηση της δύναμης της αυτοκρατορίας των Αψβούργων.
 - ε. Με το διάταγμα «Χάτι Χουμαγιούν» τερματίστηκε στην Οθωμανική Αυτοκρατορία η περίοδος του Τανζιμάτ (μεταρρυθμίσεων).
 - στ. Οι Βρετανοί αντιλαμβάνονταν την εθνική τους αποστολή για τη δημιουργία αποικιών ως «χρέος του λευκού ανθρώπου» (*the white man's burden*).
 - ζ. Την Τριπλή Συνεννόηση αποτελούσαν η Βρετανία, η Γερμανία και η Ιταλία.
 - η. Πρώτος Αντιπρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας εξελέγη ο Δρ Φαζίλ Κουτσιούκ.
 - θ. Μετά την εκδήλωση του πραξικοπήματος, ο Μακάριος απηύθυνε διάγγελμα προς τον κυπριακό λαό μέσω του «Ελεύθερου Ραδιοφωνικού Σταθμού Πάφου».
 - ι. Η μονομερής ανακήρυξη του τουρκοκυπριακού ψευδοκράτους καταδικάστηκε ως αποσχιστική και παράνομη ενέργεια από τα Ηνωμένα Έθνη.

(10 x 1= 10 μονάδες)

- A2.** Καθένα από τα στοιχεία της στήλης Β΄ αντιστοιχεί με μια προσωπικότητα της στήλης Α΄. Να γράψετε στο τετράδιο εξέτασής σας τους αριθμούς της **στήλης Α΄** και δίπλα από τον καθένα το γράμμα της **στήλης Β΄** που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

Προσοχή: Δύο προσωπικότητες της στήλης Α΄ περισσεύουν.

ΣΤΗΛΗ Α΄	ΣΤΗΛΗ Β΄
1. Βλαδίμηρος Ουλιάνοφ (Λένιν)	α. «Πατέρας» της ιδέας της Ευρωπαϊκής Ένωσης
2. Ρομπέρ Σουμάν	β. Νέα ανατολική πολιτική (οστπολιτίκ) και αναγνώριση της Ανατολικής Γερμανίας από τη Δυτική (1972)
3. Αθανάσιος Διάκος	γ. Ηγέτης της Ρωσικής Επανάστασης
4. Νικόλαος Πλαστήρας	δ. Κίνημα του 1931 (Οκτωβριανά)
5. Βίλυ Μπραντ	ε. Μάχη της Αλαμάνας
6. Νικόδημος Μυλωνάς	
7. Λεχ Βαλέσα	

(5 x 2= 10 μονάδες)

ΜΕΡΟΣ Β΄

(45 μονάδες)

- B1.** Να γράψετε σύντομα κατατοπιστικά σημειώματα για τα πιο κάτω, με βάση τα ζητούμενα των παρενθέσεων:
- α. «Συνθήκη των Σεβρών, 28 Ιουλίου / 10 Αυγούστου 1920»**
(περιεχόμενο, σημασία, κατάληξη)
 - β. «Κίνημα των Αδεσμεύτων»**
(χρονικό πλαίσιο, μέλη, επιδιώξεις, αποτέλεσμα δράσης)
 - γ. «Διασκεπτική Συνέλευση, 1947-1948»**
(σύγκληση, συμμετέχοντες, πρόταση, κατάληξη)

(3 x 5= 15 μονάδες)

- B2.** Σε κείμενο έκτασης 180-230 λέξεων, να παρουσιάσετε την κατάρρευση του κοινοβουλευτισμού στη Γερμανία και τις συνέπειές της στην αποδυνάμωση της Κοινωνίας των Εθνών (Κ.Τ.Ε.). Στο κείμενό σας να εντάσσονται λειτουργικά και οι παρακάτω όροι / έννοιες:

Ράιχ, ναζισμός, παγκόσμια ειρήνη, «συλλογική ασφάλεια»

(15 μονάδες)

- B3.** Σε κείμενο έκτασης 150-200 λέξεων, να περιγράψετε την αντίσταση των Ελλήνων κατά της γερμανικής εισβολής (Απρίλιος – Μάιος 1941) και ιδιαίτερα στη μάχη της Κρήτης. Να αξιολογήσετε τη σημασία της αντίστασης αυτής για την εξέλιξη της πορείας του Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου.

(15 μονάδες)

ΜΕΡΟΣ Γ΄

(35 μονάδες)

ΠΡΟΣΟΧΗ: - Ορθή είναι η απάντηση που τεκμηριώνεται επαρκώς με βάση στοιχεία από τις πηγές που παρατίθενται, καθώς και άλλα ιστορικά γεγονότα / στοιχεία.

- Η αντιγραφή αυτούσιων χωρίων από τις πηγές, χωρίς περαιτέρω επεξεργασία τους, αξιολογείται με μηδέν μονάδες.

Γ1.

(10 μονάδες)

- I.** *«Στις 28 Ιουλίου 1954 ο Υπουργός των Αποικιών Χόπκινσον, μιλώντας στη Βουλή των Κοινοτήτων, είπε, ότι η Κύπρος είναι στρατηγική περιοχή ζωτικής σημασίας για τα βρετανικά συμφέροντα, στην οποία ουδέποτε θα μπορούσε να εφαρμοστεί η αρχή της αυτοδιάθεσης. Η δήλωση αυτή συμπίπτει με τη μεταφορά του βρετανικού στρατηγείου της Μέσης Ανατολής στην Κύπρο, και με την εξαγγελία από τον Υφυπουργό Αποικιών, Κόμητα Μάντσερ, της βρετανικής πρόθεσης για επιβολή νέου αποικιακού συντάγματος».*

Πηγή: Νίκος Κρασιδίωτης, «Το Κυπριακό από την Αγγλική Κατοχή μέχρι τον Ένοπλο Αγώνα (1878-1955)», *Κυπριακά (1878-1955)*, Διαλέξεις Λαϊκού Πανεπιστημίου, αρ. 2, έκδοση Δήμου Λευκωσίας, Λευκωσία 1986, σ. 28.

II.

Ο «ΕΙΡΗΝΟΠΟΙΟΣ»

ΜΑΚΜΙΛΛΑΝ. — Μην κάνης έτσι κοπέλλα μου.
Είναι... προσωρινό!... Τοῦ κ. Φωκ. Δημητριάδη

Εφημερίδα *Το Βήμα*, 31.10.1958

Πηγή: Χρυσάνθος Χρυσάνθου, *Γελοιο-γραφώντας την Ιστορία του Κυπριακού*, Εκδόσεις Αρμίδα, Λευκωσία 2009, σ. 149.

Με βάση τις πιο πάνω πηγές και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις να απαντήσετε στα πιο κάτω ερωτήματα:

α. να προσδιορίσετε, σύμφωνα με την επισήμανση του Χόπκινσον, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που καθιστούσαν την Κύπρο «στρατηγική περιοχή ζωτικής σημασίας για τα βρετανικά συμφέροντα».

(3 μονάδες)

β. να περιγράψετε την εικόνα (πρόσωπα, αντικείμενα, χώροι) και να αποδώσετε το μήνυμά της.

(4 μονάδες)

γ. να απαριθμήσετε τα πολιτικά γεγονότα που μεσολάβησαν μεταξύ της δήλωσης Χόπκινσον (1954) στην πηγή I και του σχεδίου λύσης Μακμίλλαν (1958) στο οποίο αναφέρεται η πηγή II.

(3 μονάδες)

Γ2.

(10 μονάδες)

Προϋπολογισμοί του ελληνικού κράτους (σε εκατομμύρια δραχμές)			
Έτη	έσοδα	δαπάνες	έλλειμμα
1833-1878	933,5	1170	236,5
1879-1892	992,9	1464	471,1

Πηγή: *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, Αθήνα 1977, τ. ΙΔ', σ. 76

Αφού μελετήσετε τα στοιχεία του παραπάνω πίνακα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις:

α. να προσδιορίσετε σε ποια χρονική περίοδο αυξάνεται το έλλειμμα του ελληνικού κράτους, με ποιο πολιτικό πρόσωπο συνδέεται η περίοδος αυτή και ποιο ήταν το αναπτυξιακό και μεταρρυθμιστικό του πρόγραμμα.

(7 μονάδες)

β. να εξηγήσετε τους λόγους που οδήγησαν στην πτώχευση του ελληνικού κράτους αυτή την περίοδο.

(3 μονάδες)

Γ3.

(15 μονάδες)

- I. «Δεν θέλω οι Ηνωμένες Πολιτείες να επωμιστούν το μεταπολεμικό φορτίο ανοικοδόμησης της Γαλλίας, της Ιταλίας και των Βαλκανίων. Δεν είναι κάτι που εντάσσεται στα καθήκοντά μας από μια απόσταση 5500 χιλιομέτρων. Θα πρέπει, επιτέλους, να ασχοληθούμε και με τα εσωτερικά μας. Η θέση των Η.Π.Α. δεν είναι στην Ευρώπη».

Επιστολή του Προέδρου των Η.Π.Α. Φραγκλίνου Ρούζβελτ στον Ουίνστον Τσόρτσιλ, 1944 [απόσπασμα]

Πηγή: Η. Kissinger, *Διπλωματία*, μτφρ. Γ. Κοβαλένκο, Νέα Σύνορα – Λιβάνης, Αθήνα 1995, σ. 442.

- II. «Χωρίς τους φίλους μας του εξωτερικού, η απειλή της σοβιετικής εισβολής θα πλησίαζε επικίνδυνα τις ακτές μας. Χωρίς τους στρατούς τους και τις βάσεις που έχουν εγκατασταθεί στα εδάφη τους [...], η στρατιωτική μας ισχύς θα δυσκολευόταν να εξασφαλίσει τις Η.Π.Α. και η οικονομία μας θα εξασθενούσε. Επομένως, **η υποστήριξη των Η.Π.Α. προς τα άλλα έθνη δεν είναι ελεημοσύνη.** [...] Το πρόβλημα της επιβίωσης των Η.Π.Α. θα γινόταν πιο περίπλοκο, αν επρόκειτο να αντιμετωπίσουμε τη σοβιετική απειλή μόνοι μας».

Ομιλία του προέδρου των Η.Π.Α. Χάρυ Τρούμαν στο Κογκρέσο, 1947 [αποσπάσματα].

Πηγή: Η. Kissinger, *Διπλωματία*, μτφρ. Γ. Κοβαλένκο, Νέα Σύνορα – Λιβάνης, Αθήνα 1995, σ. 458.

- α. Να παρουσιάσετε τις διαφορετικές θέσεις των Αμερικανών Προέδρων Ρούζβελτ και Τρούμαν όπως προκύπτουν από τις πιο πάνω πηγές, σχετικά με το ρόλο που έπρεπε να διαδραματίσουν οι Η.Π.Α. στο παγκόσμιο σκηνικό, μεταπολεμικά.

(5 μονάδες)

- β. [...] **η υποστήριξη των Η.Π.Α. προς τα άλλα έθνη δεν είναι ελεημοσύνη.** Να κρίνετε τη συγκεκριμένη θέση του Προέδρου Τρούμαν και να αναφερθείτε στον τρόπο υλοποίησής της στην Ευρώπη (1948-1952).

(7 μονάδες)

- γ. Να εξηγήσετε πώς εφαρμόστηκε, πού αποσκοπούσε και ποιες συνέπειες είχε η πολιτική που εξήγγειλε ο Πρόεδρος Τρούμαν (1947) στην Ελλάδα κατά τη μεταπολεμική περίοδο.

(3 μονάδες)

--ΤΕΛΟΣ--